

KJAK

Nei takk til oljuna

Ingilín D. Strøm,
løgtingsvalevni hjá Javnaðarflokkinum

Tá orðaskifti var í tinginum um at fara aftur undir oljuboring var støðan greið; Føroyar skulu aftur bora eftir olju. Tað skulu vit, hóast vit í 2030 skulu nýta grøna orku á landi. Tað skulu vit, hóast vit vita, at um vit skulu halda Parissáttmálan, skulu minnst tveir triðingar av teimum lívrunnu brennievnunum, ið longu eru funnin, verða liggjandi. Tað skulu vit, tí annars eru vit dupultmoralisk, varð sagt, tí enn hava fátækastu londini í heiminum tørv á lívrunnum brennievni. Vit kunnu tí ikki bara keypa, men verða noydd at spýta í kolasvørtu oljutunnurnar.

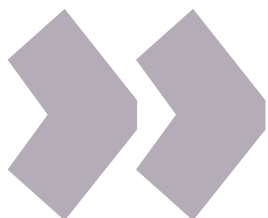
Dupultmoralur

Fimm tey størstu olju- og gassfeløgini í heiminum hava síðan 2015 brúkt í miðal 195 milliónir dollarar upp á grøna marknaðarføring, meðan 200 milliónir dollarar afturat eru brúktar upp á at stýra, seinka ella seta seg upp ímóti bindandi umhvørvispolitikki. Hetta kunngjórði bretska serfrøðingastovnurin Influence-

Map fríggjadagin. Hetta vísir dupultmoral á hægsta stigi. Oljuíðnaðurin letst vera ein partur av loysnini, men arbeiðir í veruleikanum heldur við tí fyrri eyga, at linna krøvini fyrri egnan vinning. Hetta vísir veruleikan í, at fyrri hendan ídnaðin snýr tað í síðsta enda seg um pengar, ikki um heimin ella okkum, ið búgva her.

Vit noyðast at hugsa nýtt

Vit skulu við øðrum orðum berjast við sterkar kreftir, tá vit vilja velja burðardyggar loysnir. Tað er ikki lætt, men tað er tað rætta at gera. Eg skilji væl, at tað tykist trupult

**Eg skilji væl,
at tað tykist
trupult at fara
ímóti status quo**

at fara ímóti status quo. Men um vit vilja, at heimurin skal vera í nøkulunda standi, tá okkara børn og ommubørn skulu búgva her, so noyðast vit at reisast úr bleytu sofuni og hugsa nýtt. Vit vita longu nú, at ein stórur partur av olju skal verða liggjandi.

Hvat kunnu vit gera nú?

Samgongan hevur sett sær sum mál, at vit skulu gerast grøni á landi í 2030. Hetta er eitt gott mál, sum krevur umlegging av vanum og bygnaðum. Eg trúgvi neyvan, at hetta verður framskundað, um vit finna olju. Heldur tvørturímóti. Lat okkum tí taka eina avgerð um, at vit velja oljuna frá, har vit kunnu. Og vit kunnu væl lata vera við at bora eftir olju. Lat okkum vísa londunum í heiminum, ið vit - sambært røðarum á tingsins røðarpalli - skulu hjálpa við olju-leiting, at vit kunnu vísa á eitt samfelag, ið gongur á odda við øðrum loysnum enn olju. Eisini ber til at gera iløgur í betri burðardyggar loysnir fyrri hesi samfeløgini, hvørs mannarættindi verða skerd av oljuíðnaðinum, beinleiðis og óbeinleiðis. Beinleiðis, tí øki verða ognartikin fyrri ein og hvønn prís, har fólk búgva og liva. Óbeinleiðis, tí tað verða fátækastu samfeløgini í heiminum, ið verða rakt av veðurlagsbroytingunum fyrst og í størstan mun. Lat okkum siga nei takk til oljuna.

Keldur:

Amnesty International, 2018. Nigeria:

Amnesty activists uncover serious negligence by oil giants Shell and Eni, amnesty.org

Clark, Duncan, 2015. How much of the world's fossil fuel can we burn?, The Guardian, guardian.co.uk

InfluenceMap, 2019. Big Oil's Real Agenda on Climate Change, influencemap.org

Hugrensl úr Brasil

Jens Heri Bolstad Mortensen

Einsemi kann seta ferð á tankar og brátt leita tankarnir víða um.

Sum útisiglari kemur ein víða um og sær ymsar mentanir, og hvussu fólk búleikast.

Hvørja ferð eg eri komin væl umborð á skipið, hugsji eg, hvussu heppin eg eri at vera føddur og uppvaksin í Føroyum.

Vit tosa nógv um dálking og um, hvat vit kunnu gera fyrri at varðveita nakað til komandi ættarlið.

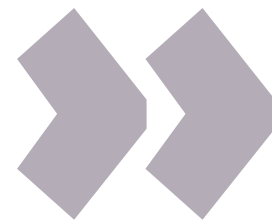
Á veg umborð á skipið verður koyrt framvið býlingum, har so nógv burturkast liggur og rekst millum fólk og fæ, at ein kann illa ímynda sær, hvussu nakar kann búgva undir slíkum korum.

Vit eru so fá í Føroyum, og hava so dugnalig og hugagóð fólk, at tað mátti verið upplagt, at vit vóru heilt frammi í oddinum, hvat viðvíkur endurnýtslu og skipan av einum grønum samfelagi.

Hvussu fantastiskt hevði tað ikki verið, um okkara Føroyar var ein fyrimynd fyrri øðrum tjóðum, og vit

løgdu lunnar undir nýggj hugskot, hvat burðardyggum umhvørvis loysnum viðvíkur.

Tá ið eg sitið við telduna, síggi eg nakrar av lokalu útróðarmonnunum, teir rigga sær reiðskapin til. Her kann vera fitt av høguslokki at fáa, og teir kappast við okkara filipínsku dekkarar um at fáa fongin til høldar.

– tað er teimum ómetaliga væl unt

Aftur her hugsji eg, hvussu vælsignaði vit eru í Føroyum, at okkara grunnar bera slíkt ríkidømi, sum vit hava sæð tey farnu árin. Serliga hugaligt er tað, at landleiðin kastar væl av sær í lötuni, og at okkara harðbaldnu útróðarmenn kunnu fáa stóran fong – tað er teimum ómetaliga væl unt.

Vit hava nógv at vera takksom fyrri, báði fra skapans hond, og ikki minst fyrri teir fiskimenn sum fáa fongin til høldar, og tær kvinnur og menn sum leggja nógva orku og pengar í at útvega tey bestu vinnutólini.

Ynski øllum har heima ein góðan dag, og eina eyðnusa sama komandi viku.

Á Santos feltinum í Brasil.

Hvat vil tú hava: písk ella gularót?

Hanus Samró
fólkaflokkurin

Samgongan vildi hava nýggjar aktørar inn í fiskivinnuna, men veruleikin er, at eingin "nýggjur" aktørur er komin inn í fiskivinnuna.

Tað prógvaði uppboðssølan av svartkjafti í gjár, 21. mars 2019.

Hetta er sama gamla garda, sum hevði rættindini frammanundan. Einasti munurin er, at tey gjalda ikki bara fyrri kvoturnar, men av tí at veiðiloyni eru loyst frá stálinum, kunnu virkir bjóða uppá fiskin.

Og nútímans virkini, ja, tey eiga "gomlu" reiðariini eisini. Sannleikin er, at uppboðssølan tænar ikki sínnum endamáli.

Nýggir aktørar sleppa ikki inn í vinnuna, tí gáttin er ov høg, og "gomlu" reiðariini fáa

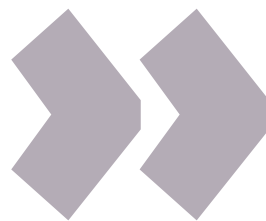
ikki grønar skip, tí pengarnir fara til uppboðssøluna ístaðin.

Hetta er pískurin, heldur enn gularótin.

Einast "vinnarin" er landskassin, sum drenar pengar úr vinnuni, men tað er stokkutur sigur, tí størsti taparin er vinnan og umhvørvi.

Hvussu leingi heldur tú, at vit kunnu halda fram við at fara so illa við umhvørvinum og dálka so nógv?

Hevði tað verið upp til mín, hevði kolasvarti umhvørvispolitikkurin steðgað alt fyrri eitt. Tí mær dámar best gularótspolitikkin.

Ístaðin fyrri at píska vinnuna við gjøldum og uppboðssølu, fáa reiðariir eina gularót ístaðin

Ístaðin fyrri at píska vinnuna við gjøldum og uppboðssølu, fáa reiðariir eina gularót ístaðin.

Gert tú iløgur í grønar skip, rindar tú ikki tilfeingisgjald, fyrr enn skipið er afturgoldið. Einfalt. Gert tú nakað fyrri umhvørvið, fær tú nakað ítøkiligt afturfyrri.

Hetta er góður umhvørvis- og gularótspolitikkur.

Og hetta er ikki bara besti, men eisini einasti mátin, vit náa málinum um einar grønar Føroyar í 2030.

So eg velji gularótina, heldur enn pískin. Hvat velir tú?